

YTO –vihko

Perustutkinnon opiskelijan tulee suorittaa sekä pakollisia (26 osp) että valinnaisia (9 osp) Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita.

Yhteisten tutkinnon osien pakolliset osa-alueet (26 osp)

Yhteisiä tutkinnon osien pakolliset osa-alueet osaamispisteineen:

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi 4 osp
- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi 1 osp
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä, englanti (tai joku muu) 3 osp
- Toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp
- Taide ja luova ilmaisu 1 osp

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen 4 osp
- Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen 2 osp

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

- Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen 2 osp
- Työelämässä toimiminen 2 osp
- Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet 1 osp
- Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta 1 osp
- Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen 2 osp
- Kestävän kehityksen edistäminen 1 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet (9 osp)

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet voivat olla valtakunnallisia (löytyvät ePerusteista) tai TAI:n omaa tarjontaa (löytyvät tästä vihosta).

TAI:ssa voi suorittaa myös kansainväliseen toimintaan, yhdistystoimintaan ja tutortoimintaan liittyviä yhteisten tutkinnon osien valinnaisia osa-alueita. Niihin kaikkiin hakeudutaan erikseen ja lisätietoa niistä löytyy TAI:n sivuilta <https://www.turkuai.fi/turun-ammatti-instituutti/opiskelijalle/opintopolut> .

TAI:n yhteisten tutkinnon osien valinnaisten osa-alueiden tarjonta vaihtelee koulutaloittain. Seuraavilla sivuilla esitellään eri koulutalojen tarjontaa.

Kaksoistutkinto (ammatillinen tutkinto ja ylioppilaaksi) –**opiskelijoille** yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet ovat ylioppilastutkintoon valmistavia opintoja. **Urheilijapolun opiskelijoille** yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet ovat urheiluopintoja. Näistä molemmista löytyy lisätietoa TAI:n sivuilta ja voit kysyä lisää myös vastuuopettajaltasi tai opinto-ohjaajalta.

TAI:n yhteisten tutkinnon osien valinnaisten osa-alueet koulutaloittain

TAI:n valinnaiset osa-alueet	Aninkainen	Lemminkäisenkatu	Ruiskatu Sote	Ruiskatu Lito	Peltola	Juhamuskukku	
Ammattiin syventävä matematiikka, valinnainen 2 osp			X				
Arkiaruotsi, valinnainen 1osp					X		
Asunnon ostaminen, valinnainen 2 osp				X			
Conversational English, valinnainen 2 osp				X			
Esitysgrafiikka, valinnainen 1 osp					X		
Espanian lyhytkurssi, valinnainen 1 osp					X		
Hyvinvointia liikunnasta, valinnainen 1 osp	X			X		X	
Ilmaisutaito, valinnainen 1 osp					X		
Inttikuntoon, valinnainen1 osp					X		
Italian lyhytkurssi, valinnainen 1 osp					X		
Jatko-opintojen englanti, valinnainen 2 osp			X	X			
Kannattava liiketoiminta, valinnainen 1 osp					X		
Kemia, valinnainen 1 osp					X	X	
Kielen ja median maailma, valinnainen 1 osp			X		X		
Kiertotalous, valinnainen 1osp					X		
Kunnallishallinnossa toimiminen , valinnainen 2 osp				X			
Kuntosaliharjoittelu, valinnainen 1 osp					X		
Käytä englantia, valinnainen 1 osp					X	X	
Lihaskuntoa, valinnainen 1osp						X	
Liikuntaa monipuolisesti yhdessä ja erikseen, valinnainen 2 osp	X			X		X	
Luova kirjoittaminen, valinnainen 1 osp			X		X	X	
Lämpöoppi, valinnainen 1 osp					X	X	
Matematiikan harjoituskurssi, valinnainen 2 osp				X			
Matematiikan perustaitojen syventäminen, valinnainen 1 osp					X		
Matkailuenglanti, valinnainen 2 osp		X	X	X			
Mekaniikka, valinnainen 1 osp					X	X	
MobilTAI							Kaikille
Ohjelmoinnin alkeet, valinnainen 1 osp					X		
Oma kulttuuriympäristö, valinnainen 1 osp	X		X				
Omaan asuntoon, valinnainen 2 osp				X			
Perheoikeus, valinnainen 2osp				X			
Puhtauspalvelualan digitaaliset ympäristöt, valinnainen 1 osp							
Puhu englantia, valinnainen 1 osp		X			X		
Ranskan kahvila, valinnainen 2 ops				X			
Ranskan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp							
Saksan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp			X		X	X	
Sisustaminen, valinnainen 2osp				X			
Suomen kielen rakenteet ja ammattisanasto, valinnainen 1 osp			X				
Suomenkielisten viestien tuottaminen, valinnainen 3 osp			X				
Suomenkielisten viestien ymmärtäminen, valinnainen 3 osp			X				
Syventävä englanti, valinnainen 1 osp			X		X	X	
Syventävä ruotsi, valinnainen 1 osp			X		X	X	
Sähköoppi, valinnainen 1 osp					X		
Talousmatematiikan jatkokurssi, valinnainen 2osp				X			
Talousmatematiikka, valinnainen 1 osp					X		
Tekstitaidot, valinnainen 1 osp					X	X	
Tilastomatematiikka, valinnainen 1 osp					X	X	
Työelämän puhetilanteet, valinnainen 1 osp			X		X		
Työkykyä pallo- ja mailapeleillä, valinnainen 1osp					X	X	
Työkykyä ulkoillen ja reippaillen, valinnainen 1 osp					X		
Vanhat tanssit, valinnainen 2osp							Kaikille
Vaurastuminen ja riskien hallinta, valinnainen 2 osp				X			
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, valinnainen 1 osp					X		
Yhtälöt, valinnainen 1 osp					X	X	
Yrkessvenska på nätet, valinnainen 3 osp				X			

Kaikkien koulutalojen opiskelijoille tarjottavat yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osa-alueet

Vanhat tanssit, valinnainen

Kotikansainvälisyysopinto

MobilTAI, valinnainen

Tutorvalmennus, valinnainen

Tutorina toimiminen, valinnainen

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja

Yhdistyksen hallitus – perusteet

Yhdistyksen hallitus - syventäminen

Yhdistyksen hallitus - mentorointi

Yhdistyksen hallituksen sihteeri -perusteet

Yhdistyksen hallituksen sihteeri -syventäminen

Yhdistyksen hallituksen sihteeri – mentorointi

Opiskelijakunnan hallituksen sihteeri-perusteet

Opiskelijakunnan hallituksen sihteeri - syventäminen

Opiskelijakunnan hallituksen sihteeri - mentorointi

Opiskelijakunnan hallitus-perusteet

Opiskelijakunnan hallitus-syventäminen

Opiskelijakunnan hallitus - mentorointi

Opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja-perusteet

Opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja -syventäminen

Opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja-mentorointi

TAI:n yhteisten tutkinnon osien valinnaisten osa-alueiden osaamistavoitteet tutkinnon osittain

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	7
Arkiruotsi, valinnainen 1 osp	7
Conversational English, valinnainen 2 osp	7
Esitysgrafiikka, valinnainen 1 osp	7
Espanjan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp	7
Ilmaisutaito, valinnainen 1 osp	7
Italian lyhytkurssi, valinnainen 1 osp.....	7
Jatko-opintojen englanti, valinnainen 2 osp	8
Kielen ja median maailma, valinnainen 1 osp	8
Käytä englantia, valinnainen 1 osp	8
Luova kirjoittaminen, valinnainen 1 osp	8
Matkailuenglanti, valinnainen 2 osp	8
Ohjelmoinnin alkeet, valinnainen 1 osp	9
Oma kulttuuriympäristö, valinnainen 1 osp	9
Puhtauspalvelualan digitaaliset ympäristöt, valinnainen 1 osp.....	9
Puhu englantia, valinnainen 1 osp	9
Ranskan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp	9
Ranskan kahvila, valinnainen 2 osp.....	9
Saksan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp	10
Sisustaminen, valinnainen 2 osp.....	10
Syventävä englanti, valinnainen 1 osp	10
Syventävä ruotsi, valinnainen 1 osp.....	10
Tekstitaidot, valinnainen 1 osp	10
Työelämän puhetilanteet, valinnainen 1 osp	11
Yrkessvenska på nätet 3 osp.....	11
Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen	12
Kemia, valinnainen 1 osp	12
Lämpöoppi, valinnainen 1 osp.....	12
Matematiikan harjoituskurssi, valinnainen 2 osp.....	12
Matematiikan perustaitojen syventäminen, valinnainen 1 osp	12
Sähköoppi, valinnainen 1 osp	13
Talousmatematiikka, valinnainen 1 osp	13
Talousmatematiikan jatkokurssi, valinnainen 2 osp Osaamistavoitteet	13
Tilastomatematiikka, valinnainen 1 osp	13
Yhtälöt, valinnainen 1 osp.....	13
Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen	14
Hyvinvointia liikunnasta, valinnainen 1 osp	14
Inttikuntoon, valinnainen 1 osp	14

Kannattava liiketoiminta, valinnainen 1 osp	14
Kiertotalous, valinnainen 1 osp	14
Kunnallishallinnossa toimiminen, valinnainen 2 osp.....	14
Kuntosaliharjoittelu, valinnainen 1 osp.....	14
Lihaskuntoa, valinnainen 1 osp	15
Liikuntaa monipuolisesti yhdessä ja erikseen, valinnainen 2 osp.....	15
Omaan asuntoon, valinnainen 2 osp	15
Perheoikeus, valinnainen 2 osp.....	15
Työkykyä pallo- ja mailapeleillä, valinnainen 1 osp	15
Työkykyä ulkoillen ja reippaillen, valinnainen 1 osp.....	16
Vaurastumisen ja riskien hallinta, valinnainen 2 osp.....	16
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, valinnainen 1 osp	16

Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen

Arkiruotsi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- viestiä ruotsiksi erilaisissa arkielämän tilanteissa

Opiskelija:

- pystyy seuraamaan ruotsinkielistä arkielämän keskustelua ja osallistumaan siihen
 - ymmärtää arkielämän kirjallisia viestejä ja toimii niiden mukaan
-

Conversational English, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- Osaa viestiä suullisesti vieraalla kielellä erilaisissa toimintaympäristönsä puhetilanteissa
 - Ymmärtää erilaisia suullisia vieraskielisiä viestejä
 - Osallistuu ja ylläpitää vieraskielistä keskustelua eri aiheista
-

Esitysgrafiikka, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- tuottaa esityskelpoisen kokonaisuuden jostain oman alansa asiakokonaisuudesta
 - käyttää jotain esitysgrafiikkaohjelmaa
 - hyödyntää monipuolisesti erilaisia digitaalisia tekniikoita (esim. video, ääni, kuva)
 - arvioida omaa osaamistaan esitysgrafiikan käytössä
-

Espanjan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- esittäytyä ja tutustua ihmisiin espanjaksi
- käyttää espanjan kieltä arkisissa tilanteissa kuten asioidessaan kaupassa tai ravintolassa.

Opiskelija:

- tietää perusasioita espanjan kielestä ja espanjankielisestä kulttuurista
-

Ilmaisutaito, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

- lisätä itsetuntemusta
 - vahvistaa itseluottamusta ja uskallusta erilaisissa viestintätilanteissa
 - tutustua teatteri-ilmaisun perusteisiin ja erityisesti improvisaatioon
-

Italian lyhytkurssi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- esittäytyä ja tutustua ihmisiin italiaksi
- käyttää italian kieltä arkisissa tilanteissa kuten asioidessaan kaupassa tai ravintolassa.

Opiskelija:

- tietää perusasioita italian kielestä ja italiankielisestä kulttuurista

Jatko-opintojen englanti, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käyttää jatko-opinnoissa tarvittavia kielen osa-alueita, esim. tekstinyymmärtäminen, kirjoitelman laatiminen, artikkelin tai uutisen referointi, esitelmän pitäminen
- käyttää jatko-opinnoissa korostuvia kielioppiasioita kuten artikkelit, relatiivipronominit, lauseenvastikkeet ja epäsuora esitys.

Kielen ja median maailma, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- kielen ja kirjallisuuden muotoja ja merkityksiä
- käyttää ja tulkita erilaisia tekstejä sekä hankkia ja arvioida tietoja eri medioista
- hahmottaa kielellisen, kulttuurisen ja identiteettien moninaisuuden omassa vuorovaikutuksessaan

Käytä englantia, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- viestiä työnhakuun ja työelämään liittyvissä tilanteissa

Luova kirjoittaminen, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ilmaista itseään luovasti kirjoittamalla
- arvioida itseään kirjoittajana

Matkailuenglanti, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käyttää matkailussa tarvittavaa sanastoa (majoittuminen, liikennevälineet, nähtävyydet, liput, maksaminen)
- toimia asiakkaana hotellissa (sisäänkirjautuminen, hotellin palveluista tms. kysyminen, uloskirjautuminen)
- kysyä ja neuvoa tietä
- lentokentän osat ja matkailijan eteen tulevat vaiheet lennolle lähtiessä ja laskeuduttua (Kuinka toimia englanniksi lentokentällä?)
- ravintolassa tarvittavat fraasit, ruokalistan lukeminen, omasta erityisruokavaliosta kertominen
- kertoa omasta kaupungista ja alueestaan matkakohteena (päänähtävyydet ja elämykset)

- etsiä tietoa jostakin itseään kiinnostavasta matkakohteesta englanniksi ja esittelee sitä muille (mahdollisesti myös kulttuuri- ja tapatietoa)

Ohjelmoinnin alkeet, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää ohjelmoinnin peruslogiikan
- tutustuu johonkin ohjelmointikieleen

Oma kulttuuriympäristö, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- havainnoida, ymmärtää ja tulkita kulttuuriympäristöään ja sen ilmiöitä

Puhtauspalvelualan digitaaliset ympäristöt, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käyttää ja osaa hyödyntää erilaisia puhtauspalvelualan verkko- ja sovellusympäristöjä
- ymmärtää millä muuttuva digitaalinen ympäristö muuttaa puhtauspalvelualalla toimimista

Puhu englantia, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- viestiä suullisesti vieraalla kielellä erilaisissa toimintaympäristönsä puhetilanteissa
- ymmärtää erilaisia suullisia vieraskielisiä viestejä
- osallistuu ja ylläpitää vieraskielistä keskustelua eri aiheista
- tietää perusasioita saksan kielestä ja saksankielisestä kulttuurista

Ranskan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- esittäytyä ja tutustua ihmisiin ranskaksi
- käyttää ranskan kieltä arkisissa tilanteissa kuten asioidessaan kaupassa tai ravintolassa
- tietää perusasioita ranskan kielestä ja ranskankielisestä kulttuurista

Ranskan kahvila, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ranskan kielen alkeita, kuten numerot sekä tavallisimmat tervehdykset ja toivotukset, ääntää ymmärrettävästi, esitellä ja kertoa itsestään ja selviytyä ranskan kielellä tavallisissa matkailu-, ostos- ja ravintolatilanteissa
- tunnistaa ranskan kielialueeseen kuuluvat maat

- tunnistaa ranskalaiselle yhteiskunnalle ja kulttuurille ominaisia piirteitä

Saksan lyhytkurssi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- esittäytyä ja tutustua ihmisiin saksaksi
- käyttää saksan kieltä arkisissa tilanteissa kuten asioidessaan kaupassa tai ravintolassa

Opiskelija:

- tietää perusasioita saksan kielestä ja saksankielisestä kulttuurista

Sisustaminen, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- piirtää pohjapiirustuksen mittasuhteessa
- havainnollistaa suunnitelmaansa moodboardin avulla

Opiskelija:

- ymmärtää tilankäyttöön, sisustustyyliin, pintamateriaaleihin, väreihin ja valaistukseen liittyviä haasteita ja löytää ratkaisuja niihin
- laatii sisustussuunnitelman asiakkaan toiveiden mukaan

Syventävä englantia, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- hyödyntää vierasta kieltä työelämän tilanteissa kielitaidon eri osa-alueilla

Syventävä ruotsi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- hyödyntää toista kotimaista kieltä sekä työelämän että arkielämän tilanteissa kielitaidon eri osa-alueilla

Tekstitaidot, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- tulkita tekstiä ja etsiä siitä olennaisen sisällön
- hyödyntää kirjastoa tiedonhaun apuna
- viitata lähteisiin
- viitata käyttämäänsä aineistoon
- kirjoittaa essein ja/tai oppimispäiväkirjan

Opiskelija:

- ymmärtää tieteellisen kirjoittamisen perusteita
- ymmärtää kirjoittamisen prosessina

Työelämän puhetilanteet, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- tunnistaa erilaisia työelämän puhetilanteita ja toimia niissä
- tunnistaa esiintymisjännityksen ja tietää keinoja sen voittamiseksi
- tulkita sanattoman viestinnän välittämiä signaaleja
- toimia neuvottelussa ja kokouksessa
- laatia ja pitää tilannepuheen

Yrkessvenska på nätet 3 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käyttää ruotsin kieltä melko vaativissa työelämän tilanteissa
- vuorovaikutustilanteissa työssään käyttää ruotsin kieltä joustavasti
- etsiä tietoa hoitaakseen ruotsiksi erilaisia työssään vastaan tulevia tilanteita

Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen

Kemia, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija:

- laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä
- kuvaa, selittää ja laskee oman alansa kemiallisiin reaktioihin liittyviä ilmiöitä
- tekee omaan alaansa liittyviä mittauksia ja kokeellisia havaintoja

Lämpöoppi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käsitellä oman alansa lämpöopin ilmiöihin liittyviä kokeellisia mittaustuloksia ja analysoida havaintoja
- arvioida omaan alaansa fysiikan osaamistaan

Opiskelija

- kuvaa, selittää ja laskee oman alansa lämpöopin ilmiöitä fysiikan käsitteiden ja lainalaisuuksien avulla
- tekee oman alansa kokeellisia mittauksia ja havaintoja lämpöopin ilmiöistä

Matematiikan harjoituskurssi, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ratkaista omaan alaan liittyviä matemaattisia ongelmia päättelämällä, yhtälöillä ja kuvaajien avulla
- arvioida matemaattisten ratkaisujen oikeellisuutta ja tuloksen suuruusluokkaa
- soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa
- arvioida matemaattista osaamistaan.

Matematiikan perustaitojen syventäminen, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

- Päässäälaskutaitojen vahvistaminen
- Mittayksiköiden muunnosten hallitseminen
- Pinta-alan ja tilavuuden laskemisen vahvistaminen
- Prosenttilaskutaitojen syventäminen

Mekaniikka, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käsitellä oman alansa mekaniikan ilmiöihin liittyviä kokeellisia mittaustuloksia ja analysoida havaintoja
- arvioida omaan alaansa fysiikan osaamistaan

Opiskelija:

- kuvaa, selittää ja laskee oman alansa mekaniikan ilmiöitä fysiikan käsitteiden ja lainalaisyksien avulla
- tekee oman alansa kokeellisia mittauksia ja havaintoja mekaniikan ilmiöistä

Sähköoppi, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- käsitellä oman alansa sähköopin ilmiöihin liittyviä kokeellisia mittaustuloksia ja analysoida havaintoja
- arvioida omaan alansa fysiikan osaamistaan

Opiskelija

- kuvaa, selittää ja laskee oman alansa sähköopin ilmiöitä fysiikan käsitteiden ja lainalaisyksien avulla
- tekee oman alansa kokeellisia mittauksia ja havaintoja sähköopin ilmiöistä

Talousmatematiikka, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ilmaista muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa
- soveltaa arki- ja työelämässä tarvittavaa talousmatematiikkaa, kuten kannattavuus-, kustannus-, verotus- ja lainalaskelmia
- kerätä ja ryhmitellä omaan alaan liittyvää tietoa.

Talousmatematiikan jatkokurssi, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- korkolaskujen syventäminen
- pankkitilien koron ja lähdeveron laskeminen
- tili- ja maksuehtojen tulkinta
- lainoihin liittyvät laskelmat
- luottolaskelmat

Tilastomatematiikka, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ilmaista tilastollisten muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatia omaan alaan liittyviä taulukoita ja piirroksia
- ratkaista työssä tarpeellisia tilastomatematiikan ja todennäköisyyslaskennan tehtäviä, päättelemällä tai kuvaajien avulla
- arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa
- kerätä ja ryhmitellä omaan alaan liittyvää tilastollista tietoa.

Yhtälöt, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- ilmaista muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla

- muodostaa ja laatii omaan alaan liittyviä yhtälöitä, ja lausekkeita,
- ratkaista työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä tai kuvaajien avulla
- arvioida tulosten oikeellisuutta ja suuruusluokkaa

Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

Hyvinvointia liikunnasta, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan liikunnan avulla
- edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta

Inttikuntoon, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa:

- kehittää ja ylläpitää fyysisiä ominaisuuksia, joita tarvitaan varusmiespalveluksen suorittamiseen
- edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta

Kannattava liiketoiminta, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- suunnitella ja arvioida yrityksen liiketoimintaa, taloutta ja rahoitusta
- yritystalouden ja kirjanpidon peruskäsitteitä
- ymmärtää sidosryhmien aseman ja merkityksen
- perusteet yrittäjän työntantajaroolista ja yrityksen henkilöstösuunnittelusta
- tunnistaa yritystoiminnan riskejä ja osaa varautua niihin

Kiertotalous, valinnainen 1 osp

Opiskelija osaa

- arvioida kestävään kehitykseen vaikuttavat tekijät työssään tai alallaan
- toimia kestävä kehityksen edistäjänä työssään tai alallaan

Kunnallishallinnossa toimiminen, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa

- kuvata kunta-alan hallinnon ja päätöksenteon rakenteet
- kuntien toiminnan ja talouden perusteet
- kunta-alan työntekijän ja viranhaltijan aseman ja sen siihen liittyvät vastuut

Kuntosaliharjoittelu, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

- oppia kuntosaliharjoittelun perusteet (suoritustekniikat, laitteet, välineet)
- oppia harjoittelemaan voiman eri osa-alueita
- kehittää omaa harjoittelua (kokeneemmat kuntosalikävijät)

Lihaskuntaa, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa:

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan lihaskuntoharjoittelun, kuntosalityöskentelyn sekä kehonhuoltoharjoitusten avulla oppilasyhteisössä
- suunnitella itselleen lihaskuntaa ylläpitävän tai kehittävän ohjelman

Liikuntaa monipuolisesti yhdessä ja erikseen, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa:

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan ryhmä- ja/ tai yksilöliikuntalajien avulla
- suunnitella itselleen työkykyään ja hyvinvointiaan ylläpitävän ja edistävän liikuntasuunnitelman alakohdalliset vaatimukset huomioon ottaen
- edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta.

Omaan asuntoon, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- tuntee eri asumisvaihtoehdot ja niihin liittyvät erityispiirteet
- tietää vuokralaisen velvollisuudet ja oikeudet
- tietää vuokranantajan oikeudet ja velvollisuudet
- tuntee vuokrasopimuksen merkityksen ja sen sisällön
- tietää asunnon ostamiseen liittyvät vaiheet
- opiskelija tuntee asunnon hankintaan liittyvät rahoituskysymykset
- opiskelija osaa suunnitella rahoitusta lainalaskurin avulla
- opiskelija tuntee keskeiset vakuudet
- opiskelija hallitsee asuntokauppaan liittyvät asiakirjat
- osaa suunnitella omaa talouttaan niin, että velvoitteet tulee hoidettua

Perheoikeus, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija

- perehtyy avioliittolain keskeisiin normeihin. Opiskelija ymmärtää avioliiton solmimiseen, avioeroon ja ositukseen liittyvät keskeiset periaatteet.
- perehtyy isyyslain adoptiolain ja lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain keskeisiin periaatteisiin.
- perehtyy perimysjärjestykseen, testamenttioikeuteen ja perinnönjakoon liittyviin keskeisiin normeihin.

Työkykyä pallo- ja mailapeleillä, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa:

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan pallo- ja mailapelien avulla

- edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta
-

Työkykyä ulkoillen ja reippaillen, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet:

Opiskelija osaa:

- ylläpitää ja edistää työkykyään ja hyvinvointiaan ulkoliikunnan avulla
 - hyödyntää ympäristössä olevia ulkoliikuntapaikkoja, kuten mm. pururatoja, luontopolkuja, ulkokuntosalilaitteita jne.
 - edistää oppilaitosyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta
-

Vaurastumisen ja riskien hallinta, valinnainen 2 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- Rakentaa sijoitussalkun
 - Vertailla eri omaisuuslajeja
 - Tuottomahdollisuudet
 - Riskin arviointi
 - Sijoituksen kesto
 - Kulujen arviointi
 - Sijoituksen myyminen
 - Hajauttaa sijoituksensa
 - Valittu tuotto-odotus
 - Valittu riskitaso
 - Hallita riskejä vakuuttamalla
 - Luoda suunnitelman varallisuuden kerryttämiseen
 - Vertailla neuvontapalveluja
-

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, valinnainen 1 osp

Osaamistavoitteet

Opiskelija osaa:

- arvioida, mitkä asiat vaikuttavat valtion talouteen

Opiskelija:

- ymmärtää, miten yhteiskunnassa pystyy vaikuttamaan asioihin
- tietää, miten kansalaisjärjestöt toimivat
- tietää, miten kansalaisaloite tehdään